
Приказ књиге: Веран Станчетић
РЕФОРМА ЈАВНЕ УПРАВЕ –
КА НОВОЈ ЈАВНОЈ УПРАВИ –
упоредни модел
Факултет политичких наука –
Чигоја штампа, Београд, 2015

УДК 005.591.4:351.76(049.3)

Бојан Кицуловић*



Књига *Реформа јавне управе – ка новој јавној управи (упоредни модели)*, проф. др Верана Станчетића, ванредног професора Факултета за европске правно-политичке студије Edukons Универзитета у Новом Саду, једно је од ретких новијих домаћих издања у Србији која се у целости бави једним од значајних питања са којим се наша земља суочава, а то је питање реформе јавне управе. С обзиром на чињеницу да се правна наука првенствено бави управним правом, политичке науке дају значајно шири оквир проучавању појава које су везане за јавну управу, од чега аутор у овој књизи и полази.

Књига се састоји из пет поглавља и завршне речи аутора. Већ на први поглед је очигледно да је њена структура симбиоза теорије (прва три поглавља) и праксе (преостала два поглавља), која треба да буду подстицај за размишљање како у научним тако и у стручним круговима, али и међу носиоцима јавне политике о даљем процесу реформе сложеног управног система у Републици Србији.

* Аутор је истраживач у Институту за политичке студије из Београда

У првом поглављу, под насловом *Уводна питања: јавна управа, управљање и политика – појмови, дефиниције концепти*, аутор се бави терминолошким и појмовним одређењем јавне управе али и појмом управљања, залажући се, кроз анализу ставова еминентних светских аутора, одређивању појма јавна управа у ширем значењу, чиме истиче и своје опредељење о више организацијској и функционалној димензији савремене јавне управе. Аутор се у наставку овог поглавља, бави одређењем јавне управе у контексту других сложених друштвених појава и процеса, тачније државе, савремене политике и управљања чиме долази до, по њему, кључних елемената савременог појма јавне управе, те на основу ових елемената и формулише теоријску дефиницију јавне управе на следећи начин: „Јавна управа (управљање) представља све формалне и неформалне актере и активности које они предузимају, односно процедуре формулисања проблема, конципирања политике, њеног усвајања и реализације и мерења резултата“. Иако је, чини се, погрешно јавну управу свести на јавно управљање (менаџмент), а упитно је да ли је аутор кроз дефиницију обухватио и све елементе овог појма, треба похвалити његове напоре да дефинише једну овако сложenu и динамичну појаву, јер њено дефинисање бројни аутори и теоретичари у овој области често и свесно избегавају и занемарују, у страху од грешке и критике од стране домаћих и међународних научника и стручњака.

У другом поглављу, *Историјат и основе јавне управе*, аутор нас у историјски настанак јавне управе. Ипак, иако је управа настаје још са настанком првих држава, аутор историјски преглед отпочиње са настанком и развојем савремене правне државе, те везује настанак јавне управе као научне дисциплине за Вудро Вилсона, Макса Вебера и Фредерика Тејлора. У наставку, Стачећић препознаје четири фазе у развоју јавне управе током 20. века, и пет фаза у развоју науке о јавној управи као посебне науке. У наставку, аутор се бави и другим појмовима који су у непосредној вези са управом, као на пример, компаративна управа, развојна управа, нова јавна управа и др. Завршавајући ово поглавље, аутор указује и на најновије приступе у проучавању јавне управе, оличен у епистемолошком плурализму, и тиме само потврђује основну тезу од које се полази у проучавању јавне управе, а то је да је управа веома сложена појава која је повезана са бројним другим појавама које никако не треба занемарити приликом њеног проучавања, одређивања и дефинисања.

Треће поглавље, *Анализа система јавне управе*, је поглавље које аутор отпочиње са утврђивањем основних елемената система

јавне управе. У том смислу, он у наставку у основним цртама развија ове елементе, најпре анализом компаративних политичких система, јасно назначујући да је јавна управа нераскидиво повезана са државом и њеним унутрашњим уређењем. У наставку, аутор даље разрађује и друге претходно поменуто препознате елементе, тачније јавне службенике, јавни менаџмент, планирање, разлицију и евалуацију јавних политика, јавно буџетирање и етику у јавној управи, којом и завршава ово поглавље. Приметна је, међутим, и једна мала термилошка недоследност аутора, у односу на дефиницију јавне управе коју даје на почетку ове књиге (у којој термин јавна управа изједначава са термином јавно управљање). Реч управљање заправо проистиче из речи менаџмент (management). У овом поглављу међутим, аутор јасно „препознаје“ јавно управљање (management) само као један од елемената система јавне управе, што отвара питање доследности аутора, када је реч о појмовном одређивању јавне управе.

У наредна два поглавља, аутор се бави практичном димензијом јавне управе. Наиме, у четвртном поглављу, *Модел реформе јавне управе – ка новој јавној управи*, аутор проучава савремене моделе реформе који су започели средином седамдесетих година 20. века, а који су засновани на стратегији реформе која је познат као *Нова јавна управа (New Public Management)*. Станчетић у том смислу, даје општи осврт на три модела који своје упориште имају у НПМ стратегији реформе: (1) Вестминстерском моделу; 2) Америчком моделу и 3) Децентралистичком холандско-данском моделу. Ово поглавље јесте својеврсно уводно поглавље у којима аутор сажима основе ова три модела, да би их затим, кроз компаративну анализу нове јавне управе у појединим земљама, детаљно приказао, разрадио и објаснио у последњем, петом поглављу: *Реформа јавне управе – Велика Британија, Нови Зеланд, Данска, САД, Немачка, Француска*.

Свакако да је овом књигом аутор значајно допринео сагледавању теоријских али и практичних проблема савремене јавне управе, али и отворио пут другим, додуше ретким истраживачима јавне управе у Републици Србији, да приступе својеврсној «дубинској анализи» појединих појава које је Станчетић обухватио овим рукописом.

* Овај рад је примљен 18. 08. 2016. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 27. 08. 2016. године.